

Med Puk Damsgård i Niebuhrs fodspor

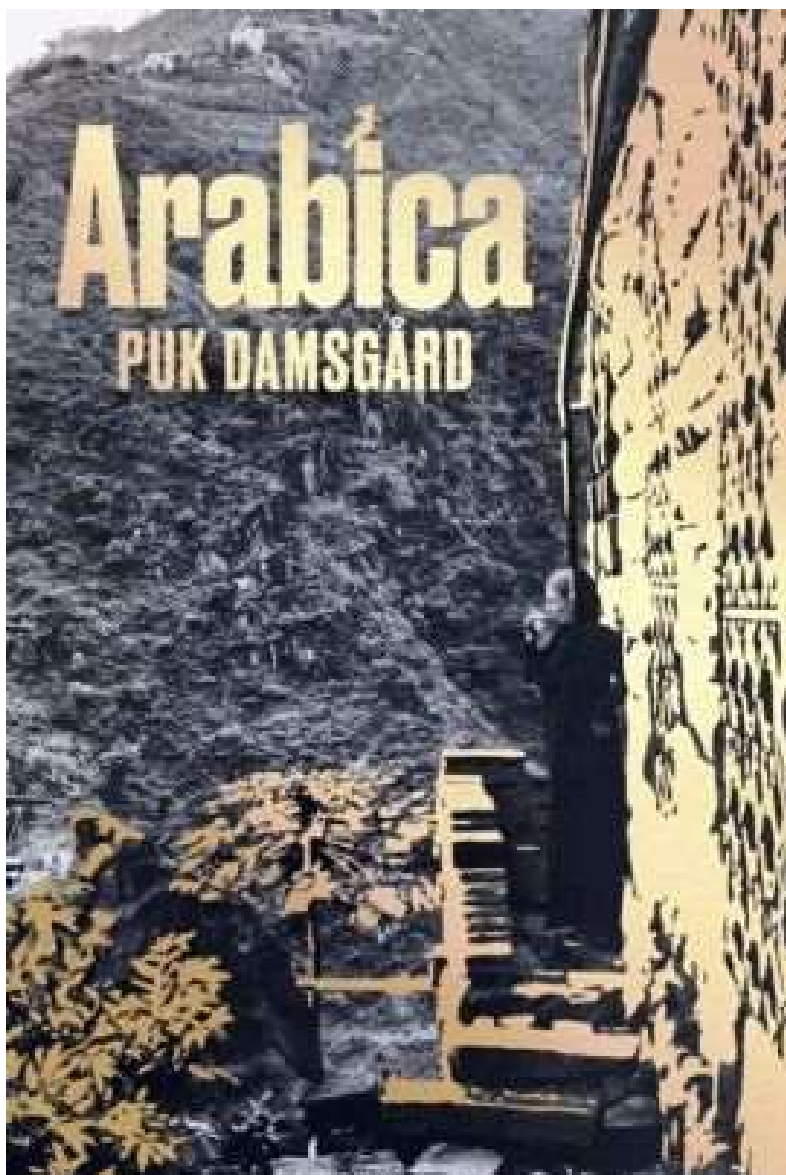
Publiceret 24/01/2021 i [Bøger/Rejseaf](#) [Ole Damkjær Nielsen](#)

Print

EKSPEDITION I ARABIEN // BOGANMELDELSE – Godt 260 år efter Carsten Niebuhrs legendariske ekspedition til det lykkelige Arabien er forfatter og udenrigskorrespondent Puk Damsgård rejst i hans fodspor. Hendes opdagelser og optegnelser er af gode grunde ikke helt så epokegørende, men *Arabica* er bestemt en læseværdig bog, skriver Ole Damkjær Nielsen, som selv er tidligere udenrigskorrespondent med speciale i Mellemøsten og Afrika. *Arabica* er et langt rejseessay med Puk Damsgård på farten, uden at det går for stærkt. Og Puk Damsgård er fordomsfri, nysgerrig og empatisk. Hun er en eminent iagttagelse, der har en særlig evne til at møde folk, som de er.

Det giver sig selv: Når man begiver sig ud på en ekspedition, ved man ikke, hvad den byder på, og hvor og hvordan den ender. Sådan var det for godt 260 år siden, da Frederik 5. som Danmarks konge sendte landmåleren [Carsten Niebuhr](#) og fem andre mænd afsted for at kortlægge den arabiske halvøes geografi og undersøge Arabiens kulturgeografi.

Sådan er det også gået for forfatter og mellemøstkorrespondent [Puk Damsgård](#), der er rejst i Niebuhrs fodspor med hans gamle og to kilo tunge dagbogsoptegnelser i bagagen og undervejs har nedskrevet sine egne opdagelser i en bog, som har fået titlen *Arabica*.

FORSIDEN AF PUK DAMSGÅRDS

NYE BOG ER DESIGNET AF SUNE EHLERS.

Ekspeditionen begynder i containerskibets kahyt

Hun påmønstrer det mastodontiske containerskib Titan i Genova og tager som Niebuhr søvejen til det, der i ekspeditionens tid blev kaldt det lykkelige Arabien. I dag fremstår Yemen mest af alt som verdens mest ulykkelige land som slagmark for en stedfortræderkrig mellem Iran og Saudi-Arabien.

Mens jeg havde været ombord på Titan, henrettede kongedømmet 37 mennesker ved halshugning, blandt andet i de hellige byer Mekka og Medina

Men inden Puk Damsgård når frem til Yemen, indvier hun læseren i livet ombord på Titan med skibets kroatisk og filippinsk besætning. Ekspeditionen er i gang, og forfatterens

pen kommer til sin ret: Puk Damsgård er en imminent iagttager, der ligesom Carsten Niebuhr havde, har en særlig evne til at møde folk, som de er. Fordomsfri, nysgerrig og empatisk. Som forfatteren noterer, da den filippinske messemænd Winn blandt sine mange andre gøremål gør rent i Puk Damsgårds kahyt for nogle få hundrede dollar om måneden ”for at skabe en lysere fremtid for tre børn i Filippinerne”.

”Winn aftørrede skrivebordet og lagde Niebuhr (opdagerens gamle rejsebeskrivelser, red) tilbage på sin plads. Så fandt han en spray i bunden af spanden og sprøjtede jordbæressens ud på gulvtæppet. Det, han efterlod i kahytten, da han var færdig, var ikke kun duften af jordbær, men også essensen af hans eget liv”.

Beirut – Puk Damsgårds hjemmebane

Efter at have været teknologisk mørkelagt – altså bl.a. uden GPS – i den sydøstlige del af Middelhavet på grund af krigen i Syrien, anduver containerskibet den libanesiske hovedstad Beirut, hvor Puk Damsgård selv har boet som mellemøstkorrespondent og kender som sin egen bukselomme.

”Dunsten af skrald vækkede mig om natten i Beiruts havn. Jeg gemte hovedet under dynen, men råddenskab trængte igennem betrækket. Libanon druknede i sit eget affald (...) Libanon var så martret af korrupsion, at skiftende regeringer aldrig havde fundet ud,” konstaterer Puk Damsgård om det lille land i bunden af Middelhavet, hvor befolkningen heller ikke længere har ret meget at være lykkelige over.

Fra Beirut videre ad Suezkanalen til det Røde Hav og Jeddah i Saudi-Arabien, hvor regimet ikke tillader Puk Damsgård eller besætningen at gå i land. ”Vi har aldrig fået lov at afmønstre her. De vil ikke have os ind,” forklarer kaptajnen på Titan.

Næste stop efter afvisning i Saudi-Arabien: borgerkrigsramte Yemen

Puk Damsgård noterer sig, at Niebuhr heller ikke følte sig velkommen i Jeddah, da han i sin tid lagde vejen forbi. Hun bruger ventetiden i Jeddah Islamic Port til at nedfælde en kort, men præcis beskrivelse af det regime, der huserer i Saudi-Arabien.

Det slår dog ikke den efterhånden temmelig erfarne mellemøstkorrespondent ud af kurs. Hun finder en alternativ vej

”Mens jeg havde været ombord på Titan, henrettede kongedømmet 37 mennesker ved halshugning, blandt andet i de hellige byer Mekka og Medina,” konstaterer forfatteren for

derefter at sætte kurs mod Yemen, hvor Titan lægger til i den yemenitiske havneby Hodeidah.

Byen er under den igangværende, langtrukne og efterhånden glemte krig/humanitære katastrofe i Yemen blevet beskrevet som landets farligste sted for civilbefolkningen. Puk Damsgård har – selvfølgelig – sørget for at lave en aftale med FN's udsending, men Houthis-oprørerne, den ene part i den yemenitiske borgerkrig, vil ikke lade dem mødes.

“CARSTEN NIEBUHR I ARABISK DRAGT UNDER DEN STORE ARABISKE EKSPEDITION, DEN ARABISKE REJSE, 1761-67”. BILLEDET ER FRA DET KONGELIGE BIBLIOTEK, KØBENHAVN. ARKIV: CREATIVE COMMONS

Slipper igennem militærposter og opdager lykkefølelsen i kaffebjergene

Det slår dog ikke den efterhånden temmelig erfarne mellemøstkorrespondent ud af kurs. Hun finder en alternativ vej ind i det en gang lykkelige Arabien. Puk Damsgård entrerer Yemen via nabolandet mod øst, Oman, og passerer i bil indhyllet i *abaya* og *niqab* over buksestrømperne utallige militære kontrolposter. Målet er de grønne dale, hvor den originale Arabica-kaffebønne stammer fra og har været dyrket i over 500 år, om end Yemen som kaffeeksportør for længst er blevet overhalet af lande som Brasilien.

Det er som at læse et langt, velskrevet og personligt postkort, hvor Puk Damsgård rundhåndet deler ud af sine opdagelser og oplevelser, og lader os møde nogle af de mellemøstlige skæbner

I kaffebjergene er Damsgård for alvor i hælene på Niebuhr. Han var her også. Selv om det måske forekommer at være et noget særegent projekt at opsøge Yemens hensygnede, men i disse år relativt fremgangsrige kaffeplantager midt i en blodig krig og verdens måske værste humanitære krise, så virker det rigtigt og helt naturligt i Puk Damgårds *Arabica*. Det er her, at forfatteren som opdager kommer tættest på det lykkelige Arabien. På lykkelige yemenitter – trods alt. Selv finder Puk Damsgård også en slags lykke og ro i Yemens kaffebjerger, hvor hun er indlogeret hos kaffebonden Mohammed og en tidlig morgen fra taget på hans lerklinede hus hører hanerne gale hen over dalen.

”Hvis *Arabica* var en følelse, var det denne,” konstaterer forfatteren og citerer sin rejsefører Carsten Niebuhrs optegnelse i marts 1763, hvor den opdagelsesrejsende omgivet af haver og kaffeplantager langs bjergsidens terrasser gjorde følgende noter:

”Mulæsler og æsler kan slet ikke anvendes i disse bjerge. Man må finde sig i at klatre op på det stejle bjerg til fods, og vejen er meget dårlig, for den bliver sjældent udbedret. Ikke desto mindre var det mig meget tilpas.”

Mest dramatisk er historien om kvinden, der ikke vil tvangsgiftes

Tilpashed var også den følelse, jeg som læser var grebet af under læsningen af *Arabica*. Det er som at læse et langt, velskrevet og personligt postkort, hvor Puk Damsgård rundhåndet deler ud af sine opdagelser og oplevelser og lader os møde nogle af de mellemøstlige skæbner, der på forskellig vis står hende nær.

Det gælder ikke mindst den unge kvindelige læge, Shifa, som ikke kan eller ikke vil acceptere de dybt konservative leveregler, der betyder, at hun skal giftes med en mand udpeget af Shifas strengt religiøse broder. Shifa er det tætteste, vi kommer på en hovedperson i Puk Damsgårds nye bog, der på den måde adskiller sig fra hendes andre værker, herunder *De renes land*, *Ulvehjerter* og *Ser du månen, Daniel*. *Arabica* er mere en rejsebog. Det er et langt rejseessay med Puk Damsgård på farten, uden at det går for stærkt og uden den store dramatik.

Det skulle da lige være dramaet om Shifas kamp for ikke at blive tvangsgift. Puk Damsgård hjælper den unge yemenitiske kvinde. Om det lykkes, skal ikke afsløres her. God fornøjelse.

EN KVINDE I EN
KAFFEPLANTAGE. KAFFEDYRKNING I YEMEN ER I RELATIV GOD VÆKST. I PUK
DAMSGÅRDS BOG MØDER VI EN UNG KVINDelig LÆGE, DER STÅR FORAN AT
SKULLE TVANGSGIFTES. FOTO: [TAUFIK ABDULLAH, PIXABAY](#)

[LÆS ANDRE BOGANMELDELSER I POV HER](#)

Topillustration: Et landskab i Yemen, hvor Puk Damsgård sluttede sin ekspedition. Foto: Wikimedia Commons

Puk Damsgård: Arabica. Politikens Forlag, 2020. ISBN: 9788740053661

- OLE DAMKJÆR NIELSEN
- SENESTE ARTIKLER

Ole Damkjær Nielsen er tidligere udenrigsreporter med fokus på Mellemøsten og Afrika. Har flere besøg i Yemen i bagagen.